

- گزارش**
- نیره ساری**

گفته می‌شود تبلیغات یکی از پر قدرت ترین ابزارهای مدیریتی در بازار یابی است؛در واقع تبلیغات وسیله‌ای جهت تسریع در حرکت کالااز نقطه تولید به مصرف محسوب می‌شود. پرواضح است که سرمایه بیشتر در این زمینه فرصت تبلیغ بیشتری را هم در اختیار تولید کننده خواهد گذاشت. همین موضوع قابل اهمیت در بحث سود آوری برای تولیدکنندگان نیز صدق خواهد کرد و البته دارای قوانین خاص خود است. در نقطه مقابل ما با قوانینی مواجه هستیم که این فرصت را از کالای خارجی سلب کرده و می‌تواند در اختیار تولید کننده داخلی قرار دهد که اگر از این قوانین تمکین‌شود، صرف نگاه مادی و اقتصادی که تأمین‌کننده در آمدزایی تبلیغات است، کنار رفته و نگاه ملی در این زمینه میداندار و تصمیم‌ساز خواهد بود.
باها از زبان مردم شنیده‌ایم که دلایل نخریدن کالای ایرانی را مبتنی بر کیفیت پایین، عدم‌زیبایی و فقدان خدمات پس از فروش توصیف

- نگاه حقوقی**
- محمد مهاجری***

سال ۱۳۹۷ هجری شمسی به عنوان سال حمایت از کالای ایرانی نامگذاری شد. نامگذاری‌های پیشین مانند توجه‌به کار و سرمایه ایرانی و اقتصاد مقاومتی و… نیز به نوعی با مسئله تولید داخلی ارتباط داشتند اما هیچ‌گاه مسئله حمایت از کالای ایرانی و کارگر ایرانی به آن میزانی که مطلوب ماست، نگرديد و البته علل مختلفی را می‌توان برای این امر متصور شد. فارغ از علل فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی این موضوع، برای آنکه نامگذاری سال ۱۳۹۷ از عرصه شعار به عرصه عملی مبدل گردد، الزامات حقوقی خاصی باید ایجاد شود که در غیر این صورت عملاً حمایت از کالای ایرانی حتی با تلاش حداکثری سردم نیز چندان محقق نخواهد شد. اولین اقدامی که در خصوص حمایت از کالای ایرانی باید به صورت جدی مورد بررسی قرار گیرد، مسئله قاچاق کالا است. در سال ۱۳۹۶ تجهیزات گمرک ایران ارتقا پیدا کرد و انتظار این است که دیگر از مبادی رسمی شاهد قاچاق کالا به میزان زیاد نباشیم اما قاچاق کالا از راه‌های دیگری نیز انجام می‌شود که باید نمایندگان مجلس در این خصوص قانونگذاری کنند و قوانین ناکارآمد قبلی را نسخ یا اصلاح نمایند تا از طریق قوانین کارآمد عمل‌امکان ورود کالاهای قاچاق به کشور محدود شود. توضیح آن که کالاهای قاچاق به خصوص کالاهای چینی به جهت پرداخت نکردن حقوق ورودی یعنی حق گمرکی از قیمت مناسبی برخوردار هستند، بنابراین مصرف‌کنندگان کالاهای مختلف نیز چون عمدتاً از طبقات متوسط یا ضعیف هستند، قیمت تمام‌شده کالا برای آنها بسیار اهمیت دارد و در نتیجه کالایی با قیمت پایین‌تر را ترجیح می‌دهند.

دومین اقدام حقوقی‌ای که در عرصه حمایت از کالای ایرانی باید محقق شود، مسئله در نظر گرفتن معافیت‌های مالیاتی و حمایت‌های دولتی از کالاهای ایرانی است. همانطور که بیان شد «بهای تمام‌شده» کالاهامری تعیین‌کننده و مهم برای مصرف‌کنندگان است. در نتیجه دولت باید برای تولیدکنندگان داخلی معافیت‌هایی را با شرایطی در نظر بگیرد تا هزینه‌های تولید آنها کاهش یابد. همچنین بسیاری از کالاهای ایرانی هستند که از مواد خام اولیه خارج از کشور تولید می‌شوند. با در نظر گرفتن معافیت‌های گمرکی

- تحلیل حقوقی**
- سیدمحمد مهدی غمامی***

شهروندان با تبلیغات پرطمطراق رسانه ملی و شهری و آرزو‌هایی که در ساختار ذهنی جامعه سرمایه آرزمان به آنها القاشده، هويت خود را از شهروند تصمیم‌ساز به مصرف‌کننده متجمل تغییر داده‌اند. سرعت رشد قارچ‌گونه هابرمارکت‌ها و مال‌ها و روش‌های کسب ثروت کثیف مثل قاچاق و زمین‌خواری و دلالی اعتباری تأبید می‌کند که جامعه انسانی قلب هويت داده و شأن شهروندان حتی در شهرهای مذهبی در حال تنزل به مصرف‌کنندگي کالاهای برند است. در چنین جامعه‌ای سه اتفاق کاملاً بدیهی است:
۱. رشد جرائم مالی در اشکال جدید و گسترده
۲. تنزل ارزش‌های اخلاقی در جامعه
۳. کاهش قدرت شهروندان در تصمیم‌گیری‌های سیاسی- اجتماعی (تنزل مفهوم مردم‌سالاری به مصرف‌کننده سیاسی بازار).
اینها همه حاصل ایده بازار آزاد یا همان لسه‌فر است، یعنی بگذار که کسی در بازار هر کاری که می‌خواهد بکند؛ ایده‌ای که اقتصاد بازار آزاد را به عمق جان اقتصاد ایرانی تزریق کرده و در دوران وحیم تحریم‌های جامع و گسترده شاهد خودرو‌های چند صد میلیون‌ی وارداتی، عرضه و تقاضای لجام‌سگشته لوازم خانگی خارجی، ولع برند خریدن و شاد بودن لحظه‌ای به هر قیمتی هستیم. در چنین شرایطی حتی اگر خط منحنی اقتصاد مقاومتی هم الزام نمی‌شود، اقتصاد کینزی به خاطر کاستی‌های جدی اقتصاد بازار آزاد دولت راه و آکنش‌فرا می‌خواند. مضافاً اینکه در کشور ما ارزش‌های اخلاقی هم جایگاه ویژه‌ای دارد و اقتصاد با وضعیت فعلی چیزی از اخلاق را باقی نمی‌گذارد و شاید سبک زندگی لجام‌ظن‌کار و خشن هزاره جدید همان بوج بودن هويت شک‌گرا را به ما رمان بیابورد.
توهم دولت بی‌طرف
علاهیچ کشوری در دنیا اقتصاد خود را نهارنگه‌کرده است، گرچه ایالات متحده داغی‌نظر به بازار آزاد را ترویج

حقوقی

سرویس اجتماعی ۸۸۸۹۸۴۰۰

حقوق تبلیغات و تأثیر آن در حمایت از کالای ایرانی

مطابق چند بند قانونی، تبلیغ کالای خارجی محدودیت‌های زیادی دارد اما منافع اقتصادی مانع اجرای درست این قوانین شده است

می‌کنند و در ادامه مصرف کالا و تولیدات ایرانی برای مسئولان دولتی‌ها را ضروری می‌دانند و معتقد هستند بازار را تبلیغات خارجی پر کرده‌است؛ اظهاراتی که پر بیراه هم نیست و حتی به رقم قرار گرفتن در سالی که به نام حمایت از کالای ایرانی معرفی شده است، شاهد هستیم رسانه ملی دقیق طولانی‌تری را به تبلیغات برندهای خارجی اختصاص می‌دهد. شاید بد نباشد که این نکته یادآوری شود قوانین حاکم و جاری ما برای تبلیغ کالای خارجی ممنوعیت و محدودیت‌هایی در نظر گرفته‌اند اما این تمکین‌کنندگان از قوانین هستند که بنا بر کسب منافع اقتصادی و در آمدی و نه صرفاً ملی، قائل به اعمال این محدودیت‌ها نیستند. اکنون نیز به گفته دبیر شورای عالی رسانه بسیج اصناف لازم‌است قانون مربوط به ممنوعیت تبلیغ کالای خارجی که مشابه داخلی دارد توسط دستگاه‌های ذیربط با جدیت، پیگیری و اعمال شود.
مجید طلمبی در این زمینه با استناد به مصوبه سیاست‌ها و ضوابط

الزامات حقوقی حمایت از کالای ایرانی

۹ جوان

روزنامه جوان | شماره ۵۲۴۶

شهری و بین‌شهری، ورزشگاه‌ها، نمایشگاه‌ها، بوستان‌ها، مجتمع‌های فرهنگی و هنری، فرهنگستان‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، مبادی ورودی شهرها، میدان‌بزرگ و نقاط پرتردد ممنوع است که متأسفانه در برخی موارد شاهد رعایت نکردن این قوانین بسیار مهم در سطح کشور هستیم.
دبیر شورای عالی رسانه بسیج اصناف با نگاه به تبصره ۳ این قانون خاطر نشان می‌کند: تابلوهای واحدهای صنفی، باید فقط به شناسه کاربری واحد صنفی مربوطه و معرفی آن اختصاص داده شود و در صورت اخذ نمایندگی از کالا و خدمات خارجی، فقط مجاز به استفاده از ۰ درصد ظرفیت تابلوهاست، این در حالی است که طبق ماده ۶ قانون مصوب شورای فرهنگ عمومی، تبلیغ کالا و خدمات خارجی با محصول مشترک، نباید کالا و خدمات داخلی را بی‌ارزش یا کم‌ارزش نشان دهد یا تضعیف کند.

برای ورود این مواد اولیه نیز می‌توان به کاهش قیمت تمام‌شده کالای ایرانی کمک کرد. بیشتر کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی داخلی امکان تولید کالای با کیفیت مشابه خارجی را دارا هستند، منتها تولید آن کالا با کیفیت مشابه کیفیت کالای خارجی قیمت شده بالاتری خواهد داشت و به این جهت تولیدکننده داخلی نیز سعی می‌کند تا کالایی با قیمت مناسب تولید کند و این یعنی مصرف‌کنندگان از کالای داخلی با قیمت بالا استقبال نمی‌کنند.
سومین اقدامی که در خصوص حمایت از کالای ایرانی باید انجام شود، الزام تمامی دستگاه‌های دولتی در معنای عام کلمه به مصرف کالاهای داخلی است. اولاً هزینه خرید کالاها در دستگاه‌های دولتی از بودجه عمومی و بیت‌المال پرداخت می‌شود و ثانیاً میزان مصرف انواع کالاها در دستگاه‌های دولتی به خودی خود می‌تواند چندین هزار شغل ایجاد کند. ملزومات اداری و خودروها و وسایلی که ادارات و دستگاه‌های دولتی استفاده می‌کنند، باید کاملاً کالای ایرانی باشد و استفاده از هرگونه کالای خارجی در این دستگاه‌ها ممنوع شود.
چهارمین اقدام حقوقی در خصوص حمایت از کالای ایرانی مسئله «زیبایی کیفیت کالای ایرانی» و «جلوگیری از ورود کالاهای خارجی مشابه» است. به نظر می‌رسد می‌توان نهادی را پیش‌بینی کرد که کالاهای داخلی با کیفیت مشابه خارجی را ارزیابی کند و با استفاده از نظرات کارشناس متخصص در هر حوزه میزان کیفیت و قیمت یک کالای داخلی آن ارزیابی قرار بدهد و پس از تأیید کالای داخلی آن کالا را مورد حمایت قرار بدهد و همچنین دستگاه‌های ذیربط نیز بسترهای ممنوعیت ورود کالاهای خارجی مشابه با حداقل افزایش تعرفه گمرکی را در دستور کار قرار بدهند. همچنین نهادهایی همچون صداوسیما و شهرداری‌ها و… نیز می‌توانند کالاهای ارزیابی‌شده و تأییدشده را به صورت رایگان تبلیغ نمایند و از آنها حمایت کنند.

به نظر می‌رسد حمایت از کالای ایرانی بیش از آنکه یک فرهنگ عمومی باشد و بیش از آنکه یک مسئله مهم اقتصاد داخلی باشد، مسئله‌ای است که باید به لحاظ حقوقی زیرساخت‌ها و بسترهای لازم برای حمایت از آن ایجاد گردد و سپس بتوان شعار پیش‌بینی‌شده را نه تنها در سال ۱۳۹۷ بلکه در سال‌های آتی نیز اجرایی کرد و کار و کالای ایرانی را راج نهاد.
*مدرس دانشگاه و پژوهشگر حقوقی

سیدحسین تفضلی*

زنهار! مردی را دوکار مفرمایی؛ مردی و کاری!

دوشغله بودن و در مواردی ۲۷ شغله بودن همچنان از مشکلات اساسی مدیران ایرانی است. فارغ از اینکه مقام معظم رهبری مکرراً و در ابتدا در شورای عالی انقلاب فرهنگی به مسئولان کشور تذکر داده‌اند که «مردی و کاری» و «آرها از چندین شغل آنظر معظم له‌اعم از مفهوم حقوقی شغل، هر کاری است. ا بر حذر داشته‌اند و از سیاستنامه خواجه نظام‌الملک چنین نقل کرده‌اند که «زنهار! مردی را دو کار مفرمایی؛ مردی و کاری!» اصل یکصد و چهل و یکم قانون اساسی مقرر می‌دارد که رئیس‌جمهور، معاونان رئیس‌جمهور، وزیران و کارمندان دولت نمی‌توانند بیش از یک شغل دولتی داشته باشند و داشتن هر نوع شغل دیگر در مؤسساتی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به دولت یا مؤسسات عمومی است، ممنوع است. در واقع این اصل نیز با توجه به مسئله چند شغلی در قبل از انقلاب به صراحت داشتن بیش از یک شغل دولتی را ممنوع می‌داند. این امر چنان دارای اهمیت است که در غالب کشورهای مردسالار قوانینی بر ممنوعیت هرگونه جمع‌شغل دولتی و حتی جمع‌شغل دولتی با غیردولتی تأکید کرده است و برای آن مجازات تعیین کرده‌اند.

در راستای اجرایی‌شدن اصل یکصد و چهل و یکم در سال ۱۳۲۷ ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل تصویب شد و تکلیف کرد که با توجه به اصل ۱۴۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران هر شخص می‌تواند تنها یک شغل دولتی را عهده‌دار شود. قانونگذار برای توضیح بیشتر اینکه چه چیزی می‌تواند شغل ممنوع شود و ممنوعیت تصدی چه دامنه شمولی را دارد تبصره‌های متعددی را به این ماده واحده‌الحاق می‌کند و از آنجا که میل مدیران سیاسی کشور را به داشتن مشاغل اقتصادی دولتی کم حضور و دارای بیشترین سود می‌داند، در تبصره سوم تصریح می‌کند: «شرکت و عضویت در شوراهای عالی، مجامع عمومی، هیئت‌های مدیره و شوراهای مؤسسات و شرکت‌های دولتی که به عنوان نمایندگان قانونی سهام دولت و به موجب قانون یا در ارتباط با وظایف و مسئولیت‌های پست یا شغل سازمانی صورت می‌گیرد، شغل دیگر محسوب نمی‌گردد لکن پرداخت یا دریافت حقوق بابت شرکت یا عضویت در موارد فوق ممنوع خواهد بود.» به این ترتیب اگر مسئولی از مسئولان کشور در ارتباط با شغل دولتی خود مثلاً در وزارت اقتصاد، عضویت در هیئت‌مدیره یک شرکت دولتی را بپذیرد به شرط عدم دریافت حقوق و هرگونه نامداری، می‌تواند از ممنوعیت قانون خارج شود ولی آنچه بدیهی است دبیری شوراهای عالی امنیت ملی و شوراهای عالی انقلاب فرهنگی که ذاتاً غیراقتصادی هستند با ماهیت اقتصادی مناطق آزاد تجاری- صنعتی هیچ تناسبی ندارد و اشتغال و حداقل دغدغه‌های نسبت به آنها می‌تواند امورات حساس مملکتی را دچار خدشه نماید. در نتیجه عضویت در هیئت‌مدیره شرکت دولتی منطقه آزاد تجاری- صنعتی مشمول ممنوعیت حکم قانون می‌گردد. اهمیت این حکم با توجه به امکان گریز از آن با توجه به قیدها و استثنائات قانونی، آنقدر برای قانونگذار مهم است که تصریح می‌دارد: «تعمای سازمان‌ها، نهادهای و ارگان‌هایی که به نحوی از بودجه عمومی استفاده می‌نمایند و شرکت‌ها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، مشمول این قانون می‌باشند.» و اما ممکن است چنین استدلال شود که هیئت‌وزیران این نوع نفر را و عضویت غیرموظف منصوب کرده است که این نوع عضویت مطلق ماده ۲۴۱ اصلاحی قانون تجارت- اصلاحی ۱۳۹۵- تبصره ۲ در مقام حکم قانونگذار هیچ تفاوتی را ایجاد نمی‌کند. بنا بر این تبصره که به صورت مطلق در خصوص هر فرد حکم داده‌است، «هیچ فردی نمی‌تواند اصالتاً یا به نمایندگی از شخص حقوقی همزمان در بیش از یک شرکت که تمام یا بخشی از سرمایه آن متعلق به دولت یا نهادهای یا مؤسسات عمومی غیردولتی است به سمت مدیرعامل یا عضو هیئت‌مدیره انتخاب شود. متخلف علاوه بر استرداد وجوه در اختیارشده به شرکت به پرداخت جزای نقدی معادل وجوه مذکور محکوم می‌شود.»

* پژوهشگر حقوق عمومی

دانشگاهها

حمل خودرو با جرثقیل در حضور مالک

قانونگذار در تبصره ۲ ماده ۱۲ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب سال ۱۳۸۹ در این خصوص بیان داشته است: «در کلیه موارد اگر قبل از حمل یا حین حمل خودرو، مالک آن حاضر شود و تقاضای تحویل خودرو نماید، مأموران مکلفند ضمن صدور قبض جرمیه، خودرو را وی به تحویل نمایند.» هرچند از کلیت این تبصره نباید چنین برداشت شود که مأموران راهنمایی و رانندگی در هر مورد مکلف به عدم حمل خودرو با جرثقیل در حضور مالک می‌باشند زیرا این امر برخلاف قانون، عرف و موجب بی‌نظمی در رانندگی می‌شود.

امتیازات قانونی برای مشاغل سخت

در قانون کار و مقررات برای کارهایی که سخت و زیان‌آور شناخته می‌شوند، پرداخت وجهی تحت عنوان سختی کار پیش‌بینی نشده است اما امتیازاتی که به لحاظ استخفال در این نوع فعالیت‌ها منظور گردیده شامل تقلیل ساعت کار به ۶ ساعت در روز و ۲۶ ساعت در هفته، ممنوعیت انجام اضافه‌کاری و مرخصی استحقاقی سالانه به میزان پنج هفته است.

اشتراکات ساختمان در قانون آپارتمان‌نشیني

مشکلات ساختمان‌هاهمان‌محل‌های مشترک‌قسمت‌هایی از ساختمان است که تمامی مالکان حق استفاده از آن را دارند شامل زمین زیر بنا(خواه متصل به بناباشد یا بنیابه‌پایه‌پایه روی آن قرار گرفته باشد)، تأسیسات قسمت‌های مشترک از قبیل: جاه‌آب، پمپ، منبع آب، مرکز حرارت و تهویه، انبار عمومی ساختمان، اتاق سرایدار در هر قسمت بنا که واقع شده باشد، آلسنور، جاهای فاضلاب، لوله‌های هر قبیل مانند لوله‌های فاضلاب، برق و تلفن، گذرگاه‌های شوت‌زباله،اسکلت ساختمان، تأسیسات مربوط به راه‌پله،وسایل تأمین‌کننده روشنایی، تلفن، پشت‌بام و تأسیساتی که در پشت‌بام برای استفاده عمومی احداث شده است، نمای خارجی ساختمان، محوطه ساختمان که جنبه استفاده عمومی دارد و در سند اختصاصی قید نشده است.
پله‌های ورود به پشت‌بام و پله‌های ایمنی درها و پنجره‌ها، راهروها و باگردها که در قسمت‌های غیراختصاصی باشند و دیوارهای حد فاصل بین قسمت‌های اختصاصی اگر جزواسکلت ساختمان نباشند بین‌اهالی ساختمان مشترک هستند.

روش پیشگیری از جعل امضای چک

معمولاً جعل امضای چک در زمان صدور آن قابل‌تصور است، زیرا بعد از صدور چک، احتمال جعل امضا کمتر است، بنابراین برای جلوگیری از جعل امضا معمولاً راهکارهای آتی‌الذکر مدنظر است.

۱- صاحب حساب امضایی داشته باشد که به سادگی نتوان آن را جعل کرد، البته امضای شلوغ و برخطوط هم ممکن است دردرساز شود. از این جهت که هنگام تعیین اصالت حساب سخت خواهد شد.
۲- امضای چک انحصاری باشد. این امر باعث می‌شود که از نمونه‌امضای شما افراد کمتری مطلع شوند یا اینکه برای صدور چک از خود کار اختصاصی که مخصوص تحریر و امضای چک باشد استفاده شود.
۳- دسته‌چک یا برگ چک را در دسترس دیگران قرار ندهید و معمولاً به صورتی نگهداری کنید که امکان دسترسی به آن برای دیگران غیرممکن یا سخت باشد، البته راهکارهای ذکر شده می‌تواند کمکی برای جلوگیری از ارتکاب جعل امضا شود لیکن به طور قطع نمی‌توان از آن جلوگیری کرد.

درد

تغزیرات حکومتی عملاً در بازار حضوری برای حمایت مؤثر از مصرف‌کننده ندارد و حجم انبوهی از قوانین یا مجازات‌های ناکارآمد (مجازات‌هایی با ارقام چند ریالی یا مضحک و غیر مؤثر است) اوصاف مجرمانه و مفاسد اقتصادی را بی‌معنا کرده‌اند

این انبوه مداخلات دولت و لسه‌فر دانستن سیستم اقتصادی فعلی را اگر به حساب بی‌صدافتی نگذاریم، نمی‌توانیم چیزی غیر از توهم تلقی کنیم.

■ مشکل قوانین جدی است

با وجود این در ایران نه قواعد مؤثر وجود دارد و نه قوانین محتوم الوقوع. وزیر صنعت به سادگی مرجعی نوپا مانند شورای رقابت را زیر سؤال می‌برد و صنایع انحصاری مانند خودروسازی از احترام به قواعد آن سر باز می‌زنند. تغزیرات حکومتی عملاً در بازار حضوری برای حمایت مؤثر از مصرف‌کننده ندارد و حجم‌انبوهی از قوانین با مجازات‌های ناکارآمد (مجازات‌هایی با ارقام چند ریالی که مضحک و غیرمؤثر است) اوصاف مجرمانه و مفاسد اقتصادی را بی‌معنا کرده‌اند. قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز هیچ کارنامه خوبی را به نمایش نگذاشته و در عمل نیز جرم قاچاق را به تخلف قوانین، زیرمجموعه‌ها و مقررات در سطح ایالت‌ها را هم باید اضافه کرد. در سرمایه‌داری لسه‌فر این موارد تا حد زیادی از بین می‌روند و آنچه از آنها باقی می‌ماند، مشمول کاهش‌های رادیکال در اندازه و مقیاس خواهد شد. آنچه امروز وجود دارد آنچنان از لسه‌فر به دور است که می‌توان آن را بیشتر یک سیستم حکومت پلیسی دانست. جدیت رسانه‌ها در نایده گرفتن

»

* استاد دانشگاه امام صادق (ع)